

3. POSTNA NEDELJA, 19.3.

7.00: živi in + farani // + Jože in Marija KLINAR
+ Angela, 20. obl., Franc ŠANCA in Franc BRAČKO
9.00: + Jože, starši in Franc SLAPŠAK
10.30: + Martin MLAKAR, obl.
+ Terezija TERŠEK, obl., mož, starši TERŠEK in SAJTL
+ Jože TERŠEK (Tovsto)
15.00: VERA IN LUČ

imeli na skrbi vzdrževanja teh znamenj, kot so to skrbele družine, ki so zaradi lastnih duhovnih potreb ali zahval na svojih zemljiščih in poteh ta znamenja postavljale. Vzpodbudno in lepo je, da se širša skupnost trudi ohranjati ta znamenja. Vekčkrat ste to bližnji sosedje, pa tudi lokalna skupnost se trudi, da bi bila ta znamenja, "nemi pomniki vere naših prednikov", dostojno vzdrževana. V zadnjem času se ta odnos spreminja veliko na boljše. Kako lepo in vzpodbudno je, če ljudje stopijo skupaj, nekdo prevzame pobudo in organizacija z lepimi sadovi steče. Tako so ustvarjali nekoč in po tem principu so se številna znamenja ohranila.

Verjetno malokdo pozna ime *Izidor Završnik*. Bolj poznano nam je ime Maksimilijan Kolbe. Malokdo pa ve, da imamo tudi Slovenci svojega Kolbeja. Tudi mi imamo duhovnika, ki je stopil iz vrste in zamenjal svoje mesto s fantom, pred katerim je bilo še vse življenje... To je Izidor Završnik, doma iz Gomilškega. Bil je duhovnik, ki so ga Nemci ubili v mariborskem zaporu 10. marca 1943. Zaprt je bil zato, ker so pri njem našli ponarejene prepustnice za ljudi, ki jim je pomagal bežati z od Nemcev okupiranih območij. Nekega dne so na dvorišču postrojili zapornike. V vrsti so začeli izbirati talce za streljanje, vsakega desetega. Za smrt je bil določen tudi mlad fant Franc Žvan. Ko so se nemški vojaki pogovarjali pred streljanjem, ga je Završnik potegnil iz vrste. Rekel mu je, da ima pred seboj še vse življenje in stopil na njegovo mesto. Tako je šel v smrt namesto njega. Žvan je vojno preživel in pozneje živel v Ljubljani, menda je bil celo v partiji, a je ostal kristjan in je svoji ženi večkrat govoril, da ga je rešil nek duhoven. Ni pa vedel, kdo je bil. Po njegovi smrti je to povedala njegova vdova. Iz datuma streljanja so potem ugotovili, da je bil med takrat ustreljenimi talci samo en duhovnik, Izidor Završnik.

Danes bo ob 15.00 križev pot, ob 16.00 pa sveta maša na Gomilškem ob 100 - letnici rojstva duhovnika in

Maše v prihodnjem tednu

2. POSTNA NEDELJA, 12.3. krstna nedelja

7.00: živi in + farani
9.00: + starši ZORKO, tri sestre in brat
+ Albina ALEŠ in vsi ALEŠEVI
10.30: + starša Helena, Martin, brat Vini RAZBORŠEK,
40. obl., in žena Marjana RAZBORŠEK

PONEDELJEK, 13.3., sv. Evfrazija, mučenka

7.30: + Anika VODIŠEK
+ Anton, Stanislava MEDVEŠEK
+ Amalija in Slavko ROKSANDIČ

TOREK, 14.3., sv. Matilda, kraljica

18.00: + brat Ignac, starši VIDIC in Jasmina
SINKAR, 2. obl.
+ Janez PUŠNIK

3. kateheza

SREDA, 15.3., sv. Klemen M. Dvoržak, redovnik

7.30: za zdravje in srečo v družini
+ Peter HRASTELJ
+ Blaž LOKOŠEK

ČETRTEK, 16.3. sv. Hilarij Oglejski, škof

9.30: Dom starejših Laško
18.00: + Justina DEŽELAK, 12. obl., in mož Karel
+ Marija ZELIČ, 30. obl., Martin in Marjeta

PETEK, 17.3., sv. Jedrt, devica

7.30: + Fanika DEŽAN, 5. obl., sin Srečko, 20. obl., starši
Marija in Rudi, Franc GUNZEK in Alojzija
17.30: križev pot
18.00: + Janez DEŽELAK, obl.
+ Jože PUŠNIK in brat Janez

SOBOTA, 18.3., sv. Ciril Jeruzalemski, škof

Liturgično praznovanje praznika sv. Jožefa
18.00: + Jože KLEZIN, starši in brat Ivan
+ Jože KOČAR in sin Zdenko

23. marca 2017 mineva osem let od smrti laškega nadžupnika in dekana Jožeta Horvata. Na ta dan bomo tudi letos poromali na njegov grob v Veliko Polano. Prijavite se lahko v zakristiji.

MARTINOVA LILIJA

12 marec 2017, leto 9, št.:11

France Balantič
ZASUTA USTA

Nekje pokopališče je na hribu,
brez križev, rož, grobovi sami
in prek razpadlega zidu rumena trta,
ki išče luč z ugaslimi rokami.

Ležim v globini tiho, tiho,
v dolini mrzel je večer in pust.

Pri meni noč je in mi sveti.
Joj, lep je molk s prstjo zasutih ust!

V zaselku Šmihel nad Laškim nam ostajajo še neobjavljena znamenja.

Jarhov križ

Stoji ob cesti proti Šmihelu, na odcepu k nekaterim hišam na Strmci. Čas postavitve znamenja ni znan. Leta 1992 sta obnovila znamenje Anton Šterban in Ivan Albreht. Lastnik križa je Rafael Skale, krasijo ga Šterbanovi. Včasih je mimo znamenja zavila romarska pot navkreber do cerkve sv. Mihaela.

Dornikov križ (nad

Bevčevo domačijo) tudi stoji ob nekdanji romarski peš poti na Šmihel. Križ je lesen, na njem je litoželezen korpus. Na podnožju znamenja sta poleg letnice 1880 še črki I D, ki pomenita lastnika križa Ivana Dornika. Pod podnožjem križa je kot podstavek zanimiv izklesan kamen z baročno ornamentiko. Domačija, kateremu sedaj znamenje pripada, ni naseljena. Znamenje je lepo oskrbovano in okrašeno s strani sosedov.

Peš pot mimo teh dveh znamenj je bila še posebej pohodna, saj je v 19. stoletju plaz poškodoval pešpot iz laškega trga mimo renesančnega znamenja in kamnoloma za izgradnjo šmihelske cerkve. Ohranjene so stare fotografije, ki pričajo o množicah romarjev, ki so za šmihelsko nedeljo tod mimo romale k cerkvi sv. Mihaela.

Skupina kapelic na šmihelskem hribu

O kapelicah na šmihelskem hribu najdemo naslednji zapis v knjigi dddr. Jožeta Mačka, Laško skozi stoletja, CMD 2013, 79: »Leta 1637 so na sedanjem šmihelskem hribu, ki so ga tedaj imenovali Oljka ali Oljska gora, zgradili sedanjo podružnico sv. Mihaela. Tedanji laški župnik Ivan Zlatoust Cobelli di Belmonte je ob poti k cerkvi od vznožja do vrha dal postaviti med leti 1642 in 1648 sedem postaj križevega pota (Septem Sacrae Passionis Stationes). Od teh kapel sta ohranjeni le še dve. Pasijonske procesije z igralci križevega pota so

šle v postnem času iz tedanjega trga na Kostelj in od tu od postaje do postaje na vrh Oljke, kjer je bilo križanje. Pasijonske igre so bile v slovenskem jeziku. Igralci so imeli posebna oblačila in mučilna orodja. Med igro so peli ustrezne resnobne pesmi.«

Nazorno si lahko pomagamo z nekoliko starejšim zapisom umetnostnega zgodovinarja dr. Jožeta Curka, ko opisuje v Topografskem gradivu IX. Sakralni spomeniki na območju Občine Laško, Zavod za spomeniško varstvo Celje, 1967/72 naslednja štiri znamenja, ki sodijo v skupino teh sedmih pasijonskih znamenj:

«Prva kapelica: Velika, opečna gradnja, opečna, piramidasta streha, na vrhu stolpič z navčkom. Zadnja stena je polna ter kaže na hrbtni strani sledove slikarije v polkrožno zaključenem okviru. Ostale stene se ločno odpirajo ter stoje na dveh zidanih slopih. Zidana menza je konkavno oblikovana, nad njo je v polkrožno zaključeni niši kip sv. Mihaela, preprosto leseno delo iz 19. stoletja. Okoli niše je naslikan oltarni nastavek, preprosto delo v baročni tradiciji iz 19. stoletja. Kapelica je po svojem videzu mlajša od ostalih kapelic, ali pa je vsaj močno prezidana.»

Sednji lastnik parcele te kapelice je Mihael Dergan. V cerkvi sv. Mihaela je še ohranjena prenosna prižnica, ki je služila za pridigo romarjem na prostem pri tej kapelici, koder je naravna lega hriba pred cerkvijo omogočala dobro slišnost in vidnost romarjem pri bogoslužju.

«Druga kapelica: Velika, kamnita gradnja z opečno piramidasto streho. Kapelica se spredaj odpira s polkrožno zaključenim lokom, ostale stene so polne. Notranjščino obteka profiliran zidec, pokriva pa jo kupola. Oltarna menza je kamnita. Nad njo se na zadnji steni nahaja fresko slikarija, ki pred-

stavlja »deizisno skupino« (Marija in apostol Janez) z lovorjem v okviru pravokotnega formata. Freska je zelo dobra, na žalost pa močno poškodovana. Je iz prve polovice 18. stoletja. Janez Evangelist ima portretne poteze ter je mogoče naročnik slikarije.» Sedanji lastnik parcele kapelice je Jože Habe.

«Tretja kapelica: Podobna je drugi. Freska predstavlja »Padec pod križem«, ko pomaga Simon iz Cirene Jezusu nositi križ*. Slikarija je manj kvalitetna kot prejšnja ter od podpisov obiskovalcev močno poškodovana. Je iz prve polovice 18. stoletja.» Kapelica je v zadnjih desetletjih močno propadla, še posebej, ko je na njeno streho padlo drevo. Zaradi zatekanja je freska v kapeli popolnoma uničena. Sedaj je streha onovljena in stene se izsušujejo za obnovo fasade. Za ohranitev kapelice se je z zidarske plati zavzel Nandi Jakopič. Obnovo strehe je izpeljal, kot eno izmed zadnjih dobrih del, kljub bolezni, zdaj že preminuli ključar sv. Krištofa, Avguštin Žikovšek.

Na gozdni jasi, pred vstopom v gozd, po nekdanji peš poti k sv. Mihaelu, stoji po gradnji zelo podobna prejšnjima dvema **četrti kapelica**: O kvaliteti in vsebini upodobljene freske je dr. Jože Curk zapisal: «Ima fresko »Trnjevega kronanja«. Slikarija je skoraj rokodelska in gotovo najslabša od ohranjenih. Posebno oba rablja sta že skoraj karikaturi. Tudi ta slikarija je od podpisov močno pokvarjena. Je iz 18. stoletja, vendar je mlajša od prejšnjih.» V zadnjih desetletjih je zob časa to kapelo še močneje poškodoval. Tik nad njo je do nedavnega potekal, zdaj prestavljeni daljnovod.

Skupina teh kapelic in renesančno znamenje nad nekdanjim kamnolomom v neposredni bližini so še posebej odraz nekega romarskega obdobja in tudi skrbi za ta znamenja širšega občestva. Vsakokratni lastniki teh zemljišč niso